

A pápa követe megérkezett.

Schioppa Lorenzo pápai nuncius tegnap Budapestre érkezett. A magyar főváros ünnepiesen fogadta, a hívek tizezrei kísérték hatalmas körmenetben szállására. A magyar katolikus egyház ünnepi külsőségein keresztül ősi tradíciók és a magyar múltba szálló emlékek, történelmi erők nyilatkoztak meg: a hajba és romlásba hanyatlott magyarság mindig erőforrásaihoz menekült. A múltban, a nagy mérközésben, a latin kultúra biztosította fennsőségét. Ma, az új hódítókkal szemben is ugyanez a helyzet. Valahányszor a magyarság politikai hatalma hanyatlóban volt, a római összekötés mindig elevenebb lett, s ezt követte a lelki megújulás, mely a nemzetet képessé tette a legnagyobb erő kifejtésre.

Az ut Esztergomba.

A pápai nuncius október 2-án reggel indult el Bécsből. Amikor a hajó, a „Szent István”, Dévényhez ért, a Schioppa érsek kíséretében levő magyarok kibontották egy üveg tokaji bort és Csiszarik püspök üdvözölte az ősi ország határában. A csendes mondatok szárnya megbrebbentette a fájdalomak és keserőségek szárnyát, s a nuncius megértette a magyar urak fájdalmát. Elrablott partok mellett síkolt a hajó, a fölfelé szökkenő tornyok mintha üdvözlét küldtek volna, mintha üzenet ringott volna az ősi magyar földről, mely most idegen lett. Egész uton magyar kérdésekről beszéltek: Schioppa érsek érdeklődéssel hallgatott mindent, ami ránk magyarokra vonatkozott.

Esztergom már kora délelőtt tudta, hogy dél után nagy vendége érkezik. A csendes érseki város ünneplőbe öltözött, a hajóhidat virággal és őszi lombbal díszítették, az árbockokra zászlót húztak. A karfák mentén délután öt óra tájban cserkészfiúk helyezkedtek el, botjaik végén őszi virágbokréta. A hajóhid előtt két oldalt a közönség helyezkedett el, a város polgársága, mely ünnepi hangulatban várta a Szentzséki küldöttét. Alkonyatra hajlóban érkezett meg a hajó s a nuncius Csiszarik püspök és a hajóparancsnok kíséretében partra szállott. A közönség a pápai himnusszal fogadta. A nuncius áldást osztott és megilletődve nézett végig a sokaságon, mely levét kalappal, tiszteletudóan állott sorfalat.

Amikor a himnusz utolsó hangja elfoszott, Antony Béla polgármester lépett eléje és néhány meleg szóval üdvözölte Öszentsége követét a magyar egyház fejének városában. A nuncius röviden válaszolt és diszhintóba ült, mely az érseki palotába vitte.

A hercepprimás fogadja a nunciust.

Csernoch János hercepprimás a palota nagyteremben fogadta Schioppa nunciust. A hercepprimás mögött a káptalan tagjai helyezkedtek el. A hercepprimás latin beszédet mondott, melyben megemlékezett arról, hogy az utolsó pápai nuncius, *Burgio Antonio*, 1526-ban éppen ilyen szomorú országot talált, mint Schioppa, az ország kétharmadrésze idegen kézen volt, s a közszellem hasonlított a maiakra. Akkor is a Szentzsékre szegezte szemét a nemzet, az ősi hitben keresett erőt és gyógyulást,

mert bármilyen csapás érte a nemzetet, mindig a hit malasztjában kereste gyógyulását.

A nuncius is latinul válaszolt. Hangoztatta, hogy a magyar nemzet nem veszett el, a fiaiban rejlik őserő, hitbuzgóság és hazaszeretet biztosítja Magyarország fenmaradását.

A beszéd után a káptalan tagjai és a megjelentek kézsókra járultak a nunciushoz, majd vacsora volt, melyen egyházi méltóságok vettek részt. Vacsora után a hercepprimás visszavonult a nunciussal és több mint egy óra hosszat tanácskozott. Tanácskozás után a nuncius lakóosztályába vonult és nyomban pihenni tért.

Az O. Katolikus Szövetség küldöttsége.

Az Országos Katolikus Szövetség küldöttséggel ment Esztergomba a nuncius elé. A küldöttség a M. F. T. R. „Zsófia” nevű szalonhajóján utazott el Budapestre. A hajó szombatról vasárnapra virradó éjszaka indult el, hogy a nunciust vasárnap Budapestre hozza. A küldöttség csak néhány tagból állott, a többi közt Zsembery Istvánból, Hohenburger altábornagyból, Ernst Sándor pápai prelátusból. A küldöttséget a keresztény sajtó három tagja kísérte el. A hajó vasárnap reggel hét órakor érkezett Esztergomba s a küldöttség nemsokára kihallgatásra jelentkezett a nunciushoz, kit Zsembery István üdvözölt az O. K. Sz. nevében. A nuncius válaszában hangsúlyozta, hogy mennyire kedves neki a katolikus közönség szeretetének megnyilvánulása s hogy Magyarországra való érkezése óta a szereteinek és a tiszteleknek minden jelével elhalmozták. Majd elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, akik a fogadtatás után Csernoch János bíboros hercepprimásnál tisztelegtek, aki a tőle megszokott közvetlenséggel fogadta őket és sajnálkozásánál adott kifejezést, hogy nem lehet tovább Esztergomban, mert egy régebben megállapított program értelmében Nyergesujfaluba kell mennie bérmlásra.

Elutazás előtt.

A küldöttség tagjai ezután fölmentek a Bazilikába, ahol misét hallgattak. Mire után megérkezett a nuncius, akit Walter nagyprépost fogadott a káptalan tagjaival. A nunciushoz megmutatták a kincs-tárat, melynek egyes darabjait a méhértő gyönyörűségével szemlélte. Déli 12 óra volt, mikor a nuncius, kísérete, a pesti küldöttség tagjai és az udvari papok a nagyterembe vonultak, ahol ebédre terítették. Az ebéd végén felállott Schioppa érsek és olasz nyelven a következőket mondta:

— Házigazdánk, Csernoch bíboros hercepprimás ur éljen!

Az ebéd Csernoch éltetésével be is fejeződött. A jelenlevők ebédután a hajóhidhoz mentek, ahol már meglehetősen nagyszámú közönség sorakozott. Ott volt Palkovics alispán a vármegye, dr. Antony Béla polgármester a város, Waldvoegel ezredes a katonaság képviselőiben. A hajóhidra ismét felvonulnak a cserkészek és a hajó tisztikara a beszállóhely előtt várakozott teljes díszben.

Néhány perc múlva megállott a nuncius kocsija. A kiszálló nuncius a közönség lelkesen megjelenezte. Schioppa nuncius áldást osztott, majd elbucszott az esztergomiaktól. Mielőtt a hidra lépett

volna, eléje állott Walter Gyula nagyprepost és német szóval bucsuzván tőle, megemlékezett arról, hogy ezelőtt 25 esztendővel ugyanezen a hajón utazott Agliardi bécsi nuncius, akinek maga is kíséretében volt. Azóta megváltozott az idő, az a Magyarország rombadőlt, de egyben nem változtunk: hitünkhez, a katolikus anyaszentegyházhoz való ragaszkodásunkban. Agliardi nuncius így kiáltott fel, amikor meglátta a teljes pompájában kibontakozó magyar fővárost: a magyarságot örökre szívembe zártam! Az a kívánságom, hogy a mostani nuncius is így érezzen.

A nuncius néhány meleg szóval válaszolt és elbucsuzott. Mielőtt a hajóra lépett volna, Sényi Péter, a M. F. T. R. igazgatója üdvözölte a nunciust, aki a tisztelgő legénység sorai között szállott a hajó fedélzetére, ahonnan még egyszer végignézett a vidéken és bucsút intett az éljenző és kendőt lobogtató sokaságnak. Néhány perc múlva megadták a jelet az indulásra és a hajó elszabadulva lesiklott a vízre.

A nuncius nyilatkozik a Nemzeti Újság munkatársának

Amikor az esztergomi bazilika szilnettje beleveszett a messziségbe, az érsek és kísérete helyet foglaltak a felső szalónban. Munkatársunknak itt nyílt alkalmá először hosszasan beszélni a nunciussal, aki a legnagyobb készséggel és megértéssel állott a keresztény sajtó rendelkezésére. A nuncius helyet kínálta meg a sajtó képviselőit, a kíséretében lévő urak pedig visszavonultak. Közvetlenül, minden feszesség nélkül való beszélgetés indult meg, melyet a nuncius vezetett. Meg tudtuk figyelni arcjátékát, mozdulatait, közvetlen közelségből követhettük gondolatutjait. A nuncius valahogyan elűt a magyar papi típustól, nincsen meg benne az a bizonyos merevség, melyet mi megszoktunk. Tartózkodását bizonyos könnyedséggel, egész sajátos diplomataformákkal leplezi. Nem fiatal ember, 48 éves, azonban ovális arcán még nincsen egyetlen egy ránc sem, szeme az olasz fajtának elevenességével csillog, feje nem markáns, nem éles, inkább finom építésű. Nincsenek rajta élek és szögletek, azonban szája finom és orra nemesen ívelt. Homloka intelligens. Az első impresszióra hasonlít Benedek pápára, ugyanazt a diplomata-típust képviseli, de a pápa markánsabb és élesebb.

Beszédmodora sima és nem akcentuál. Az olasz temperamentum és a gondolkodás mechanikája valahogyan nem hangolódik össze. Temperamentuma a képek felé hajlik és az érzéseknek akar kifejezést adni, de urra lesz benne a diplomata, aki minden szóra vigyáz, szinte grammokkal méri a kifejezéseket. Modorának eleganciája azonban el tudja felejtetni, s az ellentétes elemek végül is összefogalalódnak és elsimulnak. Mielőtt a nyilvánosság számára nyilatkozott volna, természetesen sok mindenről esett szó és a beszélgetésnek ebben a részében volt alkalmunk megfigyelni és egyéniségével tisztába kerülni.

Amikor a nyilvánosság számára szól, már előtérbe helyezkedett a diplomata. Arca gondolkozóvá vált, szeme a csiptetön keresztül a messziségbe furódott, látszott, hogy óvatos és hogy precíz igyekszik lenni. Ő excellenciája, aki tisztában van a magyarság helyzetével, természetesen politikai kérdésekről, miután még megbízói levelét nem adta volt át, nem beszélhetett. Mondanivalóját a következőkben fogalmazta meg:

„Első impressziómat a következő három szóba foglalhatom: egy nemzetre akadtam, amelynek nagy fájdalma van, nagyok reménységei és nagy benne a szeretet is. A jelenlegi helyzet miatt nagy a fájdalma. Mindenütt csak azt hallom, hogy Magyarország szegény és ki van fosztva mindenéből. Csernoch biborson kezdve a legegyszerűbb emberig mindenki mély megindulással beszélt az ország nyomoruságos helyzetéről. Minden szem tele volt könnyel és a könny mérhetetlen fájdalmat fejezett ki.

Ennek ellenére Magyarország tele van reménységgel: bizik az igazságosságban. A nemzet hiszi, hogy teljes bizonyossággal eljön az az óra, melyben a vele történt igazságtalanság orvosolódik. Az az impresszióm, hogy a magyarságnak ezt a reménységét sem a bosszu, sem a megtorlás nem sugalmazza, hanem egyes egyedül az a bensőséges hit, amelyet sértett igaz ügyének végső győzelemre jutásába vet.

Meggyőződtem arról, hogy Magyarországon határtalan a szeretet és a ragaszkodás az Anyaszentegyház, a hit és különösen a Szentatya iránt. Azt a tényt, hogy az apostoli Szentszék

Magyarországra képviselőt küldött, itt kellően megértették és értékelni tudják és ezt akkora szeretettel, hálával és nagyrabecsüléssel fogadták, hogy nem tudom megfelelő szóval kifejezni.

Az a kapcsolat, amely a múltban Szent István birodalmát a Szentszékekkel nemcsak vallási, hanem kulturális vonatkozásban is összekapcsolta, nem szakadhat meg, most nemcsak újraéled, hanem még bensőségebbé válik.

Kérem még egyszer, fejezzék ki a magyar nemzetnek legszívveljővőbb és legőszintébb háláját és köszönetemet.”

A beszélgetés németül folyt, a nuncius, aki a müncheni követségen működött, megtanulta ezt a nyelvet. Beszélgetésünkben nagy segítségünkre volt Csizsarik János követségi tanácsos, aki még Rómából ismeri a nunciust és a legnagyobb elragadtatással beszélt róla.

A megérkezés.

A hajó futását lassítani kellett, nehogy időnek előtte érkezzenek meg. Utközben a nuncius elragadtatással nézte a felrajzolódott hegyvidéket, a romantikus visegrádi tájat, érdeklődött az elsuhanó falvak és városok után és mindenben tájékoztatta magát. Felnégykor uzsonnát szolgáltak fel, mely után a nuncius diszbe öltözött és készült a fogadtatásra. Amikor a hajó a Felső-Margitszigetre ért, néhány perc hiányzott a félőtből. Ekkor teljes gözzel indult a maradék utnak és a nuncius már a Margit-hidnál észrevette, hogy odalenn a parton mennyi nyoma látszik fogadtatásának. A rakodópart mellett álló hajók zászlódiszben voltak, a két parton kisebb-nagyobb csoportok lengtek az elsuhanó Zsófia felé kendőiket. Amikor a hajó átsuszott a Lánchid alatt, a főárbocra felhúzták a fehér-sárga pápai lobogót. A parton megzendült az éljenzés, a tömeg megmozdult, az emberek ágaskodtak, hogy meglássák a hajó fedélzetén álló nuncius alakját. Nem volt nehéz észrevenni, a diszruha selyme messzire süttött, a tömeg szájából a csodálkozás moraja szállott a hajó felé.

A hajó kikötött az Eötvös-téren. A hidra piros szőnyeget borítottak és a nuncius Csizsarik püspök

kíséretében kiszállott. Nyomában haladt a kíséret.

A nunciust a baldachin előtt Sipőcz Jenő polgármester, a főváros, gróf Zichy János az Országos Katolikus Népszövetség nevében franciául, Mészáros János érseki helynök a papság nevében pedig latinul üdvözölte.

Schioppa nuncius mindegyik üdvözlésre röviden válaszolt és utána a baldachin alá lépett.

A körmenet.

A tömeg odakint a Himnuszt énekelte. Hogy az éneknek vége volt, a menet megindult. A menet élén az ifjuság haladt, majd az egyesületek és egyházközségek küldöttjeinek hosszú sora, a katonai zenekar, a fővárosi szerzetesek, a világi papság lépkedett, végül pedig a baldachin alatt diszruhában a nuncius, aki a lelkes tömegnek, mely két oldalt sorakozott, áldást osztott. A baldachin után a hívek áradata hömpölygött. Amerre a menet elhaladt, hullámzott a nép, az ablakok megteltek emberfejekkel. A házak lobogódiszbe öltöztek és a tizezrek morajlásába belekeveredett a harangok zugása. Körülbelül egy óráig tartott az út, mely a Ferenc József-térről a Dorottya-utcán, Váci-utcán, az Eskü-téren és a Ferenciek terén, az Egyetem-utcán az egyetem templomig tartott.

Az egyetemi templom nemesbarokk kapujában Hanuy Ferenc rektor latinul köszöntötte az egyetem nevében Schioppa érseket. Amon Pál prelátus, szemináriumi rektor pedig egyházi diszben fogadta.

A nuncius az oltárhoz vonult s az *Ecce Sacerdos*, majd a *Veni Creator* után a szentséggel áldást adott. A templomban ott volt József király herceg Augustia főhercegnővel és családjával. Istentisztelet után a főherceg bemutatkozott a pápa követének.

Az istentisztelet után a nuncius szállására ment a Központi papnevelő intézetbe, ahol tisztelőtér este zártkörű vacsora volt.

A nuncius a lelkes fogadtatásért, melyben a főváros népe bevonulása alkalmából üdvözölte őszinte háláját és köszönetét fejezte ki Budapest katolikus közönségének.